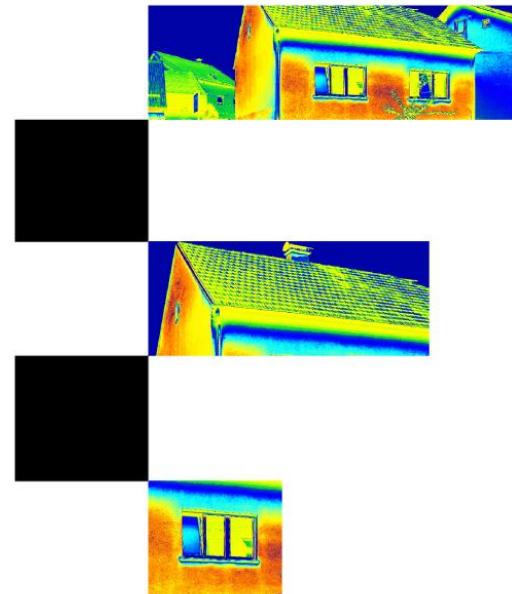

REFORM

Okrągły stół Instytutu Reform - Przyszłość "Czystego Powietrza"

Instytut Reform

Warszawa, marzec 2022

Agenda

- 12:00 - 12:05 Powitanie uczestników i przedstawienie kontekstu projektu
- 12:05 – 12:25 Prezentacja wniosków z raportu „Termomodernizacja w „Czystym Powietrzu“: wyjątek czy reguła?”
- 12:25 – 13:15 Dyskusja o przyszłości programu „Czyste Powietrze” z udziałem wszystkich uczestników spotkania
- 13:15 – 13:30 Podsumowanie dyskusji

Kim jesteśmy?

- Instytut Reform – to **niezależny think tank** założony pod koniec 2021 r., który wspiera ciągłe doskonalenie procesu formułowania, wdrażania, monitorowania i oceny polityk publicznych w Polsce, Europie i na świecie
- Jednym z kluczowych obszarów działania Instytutu jest wsparcie **transformacji energetycznej oraz ochrony klimatu**.

REFORM

Wyniki analizy

- 1) Ewolucja programu „Czyste Powietrze”
- 2) Program „Czyste Powietrze” na tle pozostałych instrumentów wsparcia
- 3) Źródła danych na temat programu „Czyste Powietrze”
- 4) Wyniki analizy:
  - a) Ogólny wolumen dofinansowania
  - b) Rodzaje wspieranych inwestycji
  - c) Szczegółowe wyniki: termomodernizacja
  - d) Szczegółowe wyniki: źródła ciepła
- 5) Rekomendacje

Ewolucja programu „Czyste Powietrze”

Trzy duże reformy programu miały na celu zwiększenie jego dostępności i efektywności

Wrzesień
2018 r.

Uruchomienie Programu

Maj
2020 r.

- Ograniczenie wymogów formalnych i uruchomienie naboru online
- Zmniejszenie liczby progów dochodowych
- Zaangażowanie gmin do Programu
- Wsparcie fotowoltaiki (integracja z programem Mój Prąd)

Lipiec
2021 r.

- Wycofanie wsparcia dla kotłów węglowych od 2022 r.
- Uruchomienie ścieżki bankowej

Styczeń
2022 r.

- Poszerzone wsparcie dla mniej zamożnych gospodarstw domowych
- Umożliwienie łączenia wsparcia z gminnymi programami parasolowymi

„Czyste Powietrze” na tle innych instrumentów

Oprócz „Czystego Powietrza”, dostępne są jeszcze trzy źródła wsparcia termomodernizacji

Program „Czyste Powietrze” na tle pozostałych krajowych instrumentów wsparcia modernizacji energetycznej budynków jednorodzinnych

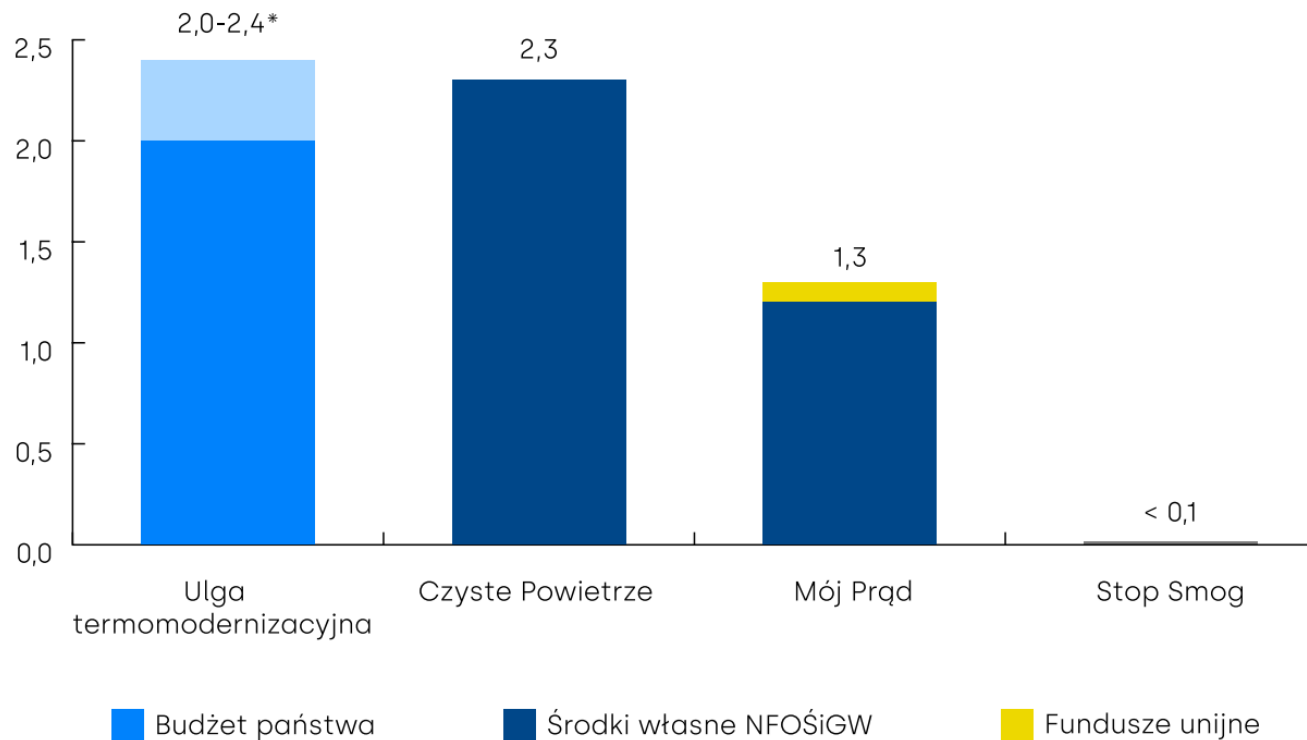
		Czyste Powietrze	Ulga termomodernizacyjna	STOP SMOG	Mój Prąd
Wnioskodawcy	Osoby fizyczne	+	+		+
	Samorzędy			+	
Zakres inwestycji	Źródła ciepła	+	+	+	
	Poprawa efektywności energetycznej	+	+	+	
	Fotowoltaika	+	+	+	+
Wyższe wsparcie dla gospodarstw domowych z niskimi dochodami		+	-	+	+

„Czyste Powietrze” na tle innych instrumentów

„Czyste Powietrze” i ulga termomodernizacyjna stanowią największe źródła dofinansowań

Wyplacone wsparcie dla modernizacji energetycznej budynków jednorodzinnych w latach 2018-2021, wg instrumentów i źródła finansowania

*szacunkowy przedział, wartość zależna od rozkładu dochodów podatników korzystających z ulgi
Źródło: opracowanie własne

Źródła danych na temat programu

Do analiz wykorzystano dane publiczne i pozyskane bezpośrednio z NFOŚiGW

Dane na temat programu „Czyste Powietrze”

Dostępne publicznie

- Dane w **ujęciu miesięcznym** od grudnia 2020 r. do listopada 2021 r. oraz zbiorczo od września 2018 r. do listopada 2020 r.
- Poziom **krajowy i regionalny** (dla części szeregów danych)
- Informacje dotyczą przede wszystkim zgłaszanych do programu wniosków
- Ograniczony zakres informacji – skupienie się na **źródłach ciepła**
- Dane spójne, wystandaryzowane

Uzyskane w odpowiedzi na wniosek

- Dane w ujęciu sumarycznym **od początku istnienia programu**
- Poziom **regionalny** (ale dostępne tylko dla części regionów)
- Uwzględnienie szczegółowych informacji dotyczących poziomu i struktury wsparcia – w tym inwestycji w termomodernizację oraz nakładów na dokumentację
- Dane z regionalnych baz danych, **niestandaryzowane, niepełne, częściowo niespójne**; pokrywają 76% złożonych wniosków i 70% wnioskowanego dofinansowania.

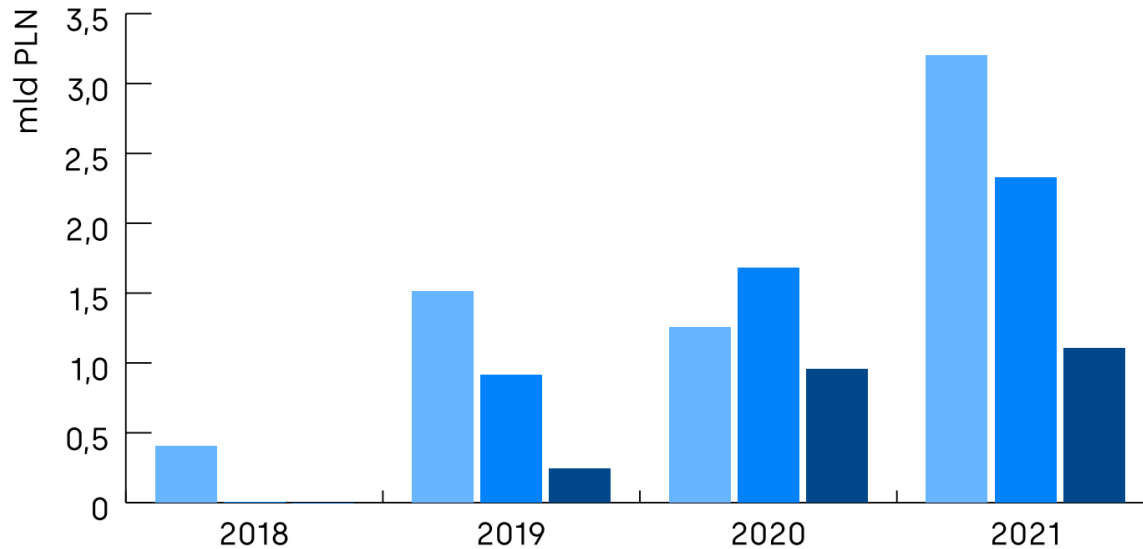

Wyniki analizy – ogólny wolumen dofinansowania

Wartość dofinansowania rośnie w czasie, szczególnie po wprowadzeniu CzP 2.0

Dofinansowanie w ramach programu „Czyste Powietrze” w latach 2018-2021

Dofinansowanie: ■ wnioskowane   ■ przyznane   ■ wyłacone

	2018	2019	2020	2021	Razem
Liczba wniosków (tys.)	26	85	84	185	379
Wnioskowane dofinansowanie (mld PLN)	0,4	1,5	1,3	3,2	6,4
Średnie wnioskowane dofinansowanie (tys. PLN)	15,9	17,8	15,1	17,3	16,8

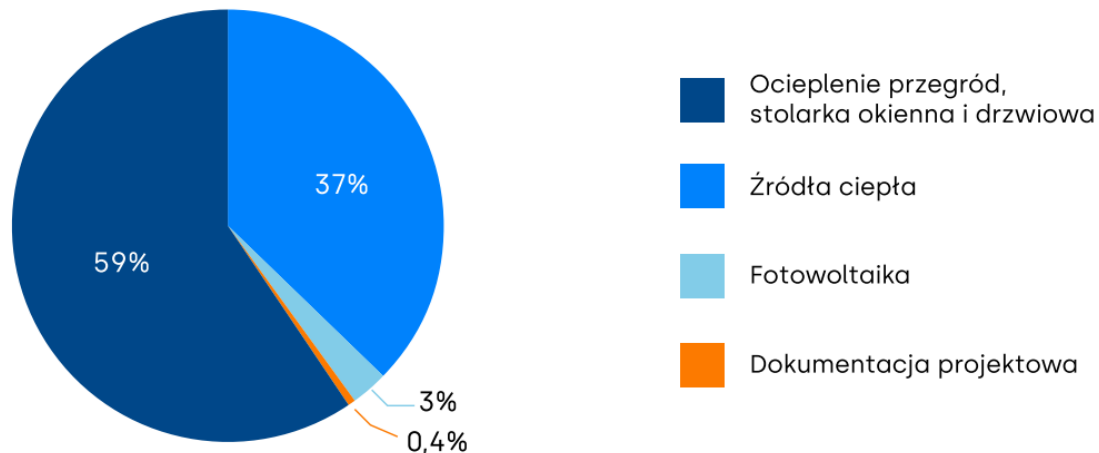
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NFOŚiGW

Wyniki analizy – rodzaje wspieranych inwestycji

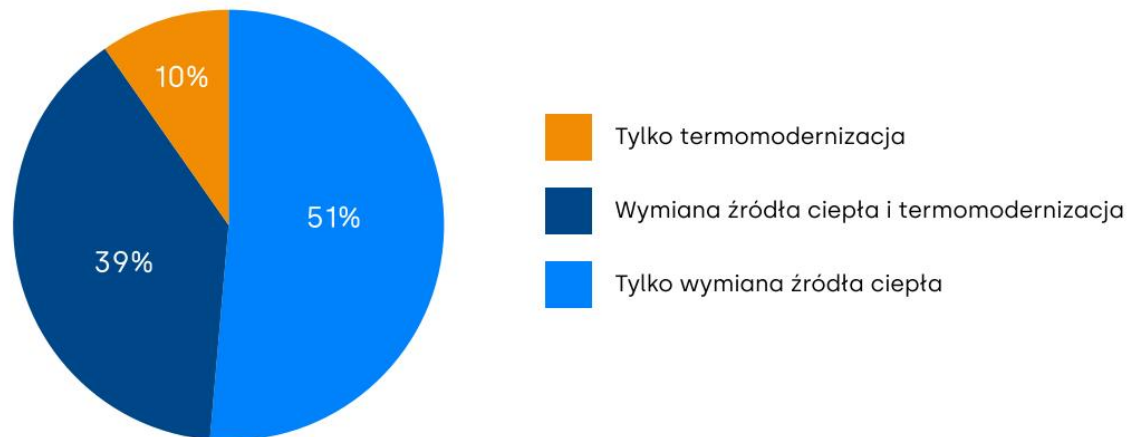

Na termomodernizację wydaje się ok. 60% środków w ramach programu, choć połowa finansowanych przedsięwzięć jej nie uwzględnia

Rodzaje wspieranych inwestycji (wg wartości wsparcia) w ramach programu „Czyste Powietrze”, 2018-2021

Zakres przedsięwzięć (wg liczby wniosków) w ramach programu „Czyste Powietrze”, 2018-2021

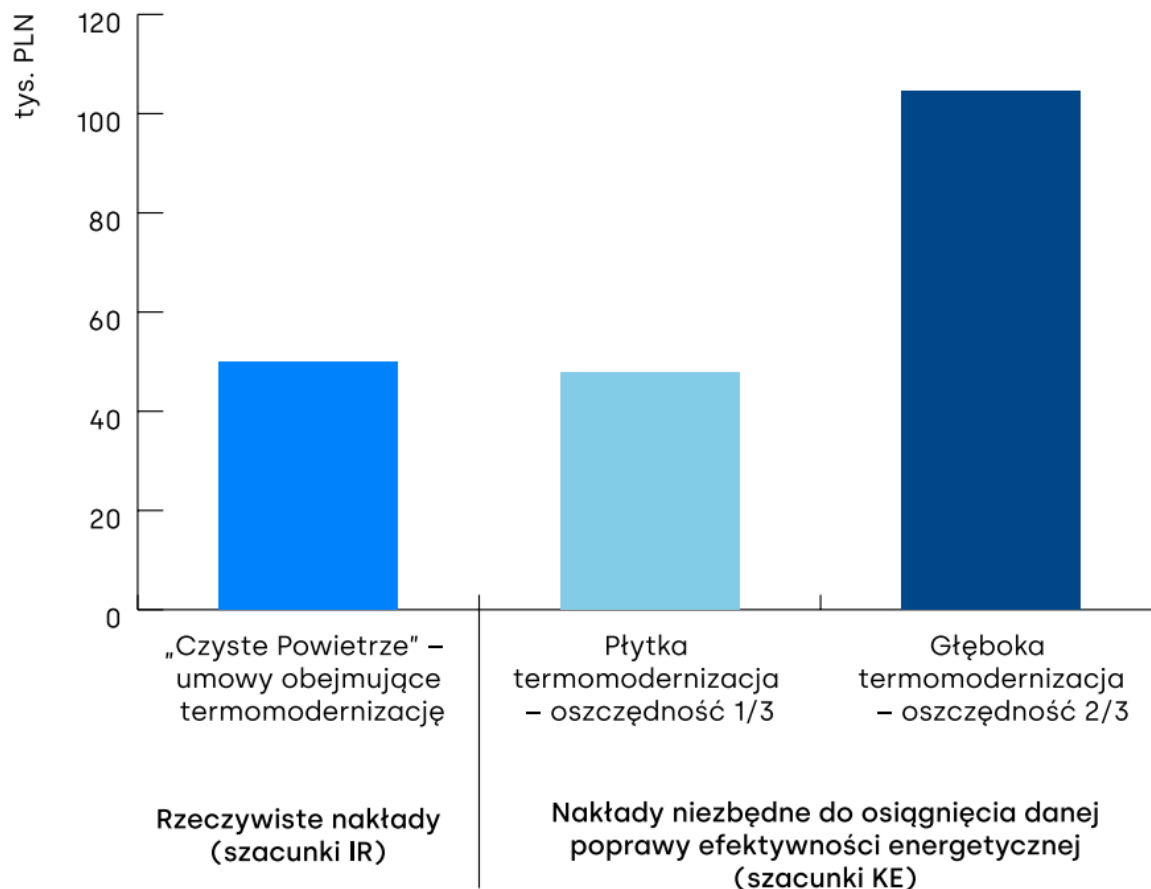
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NFOŚiGW

Wyniki analizy – termomodernizacja

Projekty w „Czystym Powietrzu” nie osiągają głębokiej termomodernizacji

Przeciętne nakłady na termomodernizację w programie „Czyste Powietrze” (tylko umowy uwzględniające inwestycje w termomodernizację) wobec nakładów niezbędnych do osiągnięcia głębokiej termomodernizacji

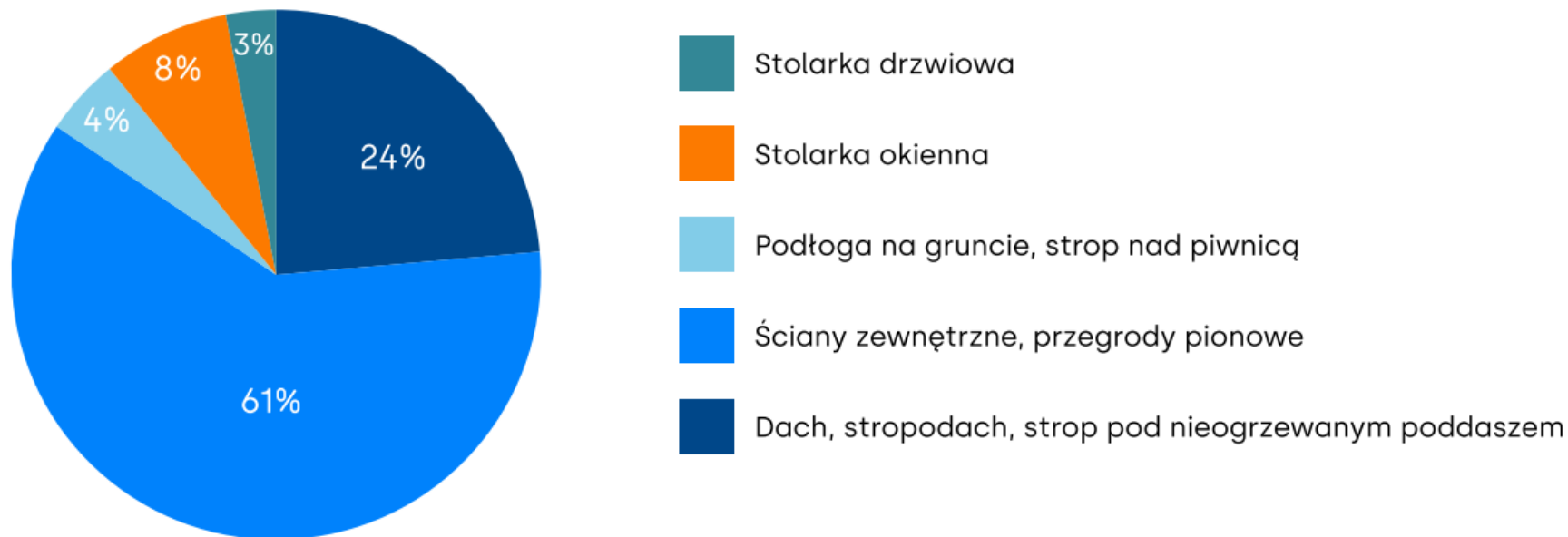
Uwaga: obliczenia dla budynku jednorodzinnego o powierzchni 135 mkw. Nakłady na termomodernizację obejmują ocieplenie przegród oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NFOŚiGW oraz Komisji Europejskiej (Reference Scenario 2020)

Wyniki analizy – termomodernizacja

Dotuje się zróżnicowane działania, spójnie z ideą kompleksowej modernizacji

Szacunkowa struktura efektów rzeczowych dofinansowania termomodernizacji (wg mkw modernizowanych powierzchni) w programie „Czyste Powietrze” w latach 2018-2021

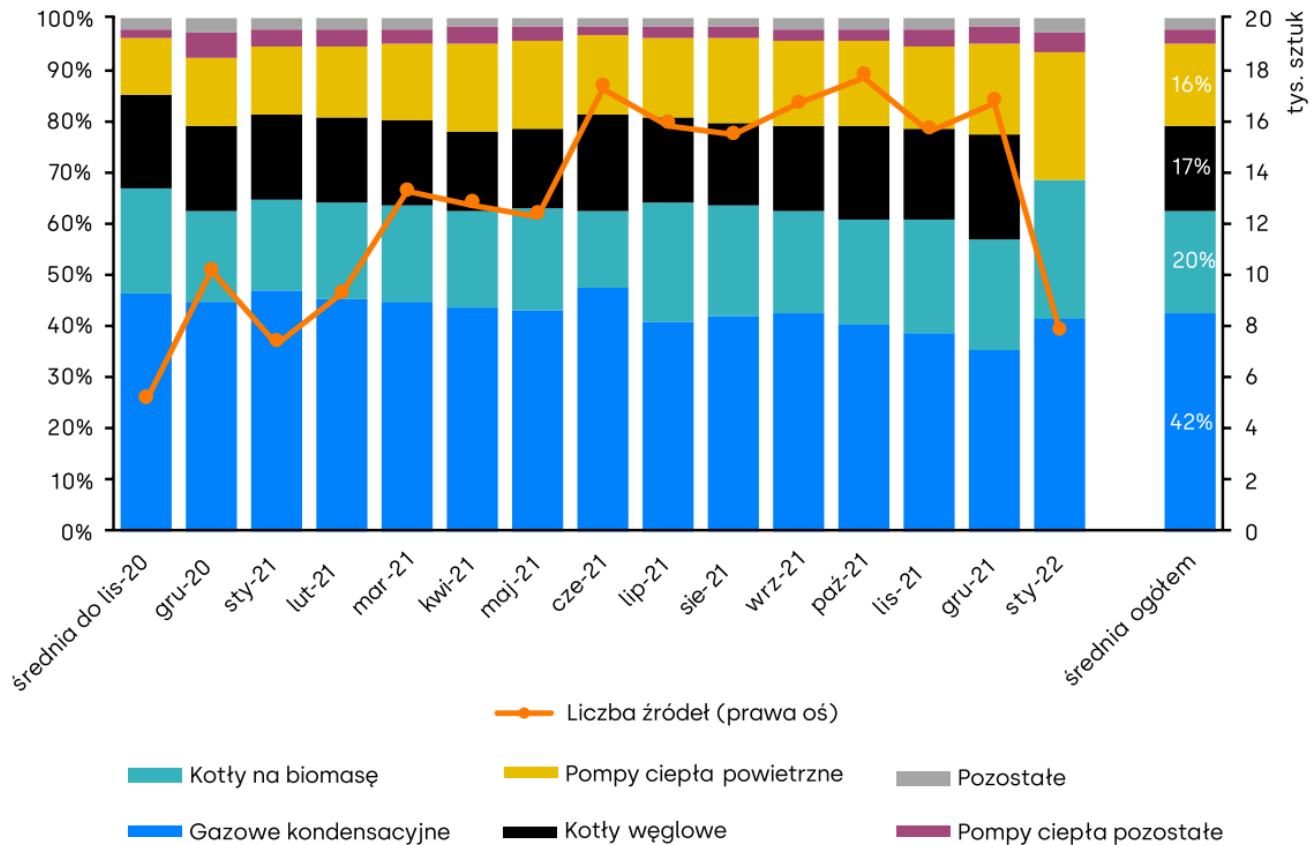
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NFOŚiGW

Wyniki analizy – źródła ciepła

Liczba wymienianych źródeł ciepła rośnie do końca 2021 r.,
jednak 2022 r. przyniósł jej załamanie

Liczba i struktura źródeł ciepła wskazanych we wnioskach o dofinansowanie złożonych w ramach programu „Czyste Powietrze” w latach 2018-2021

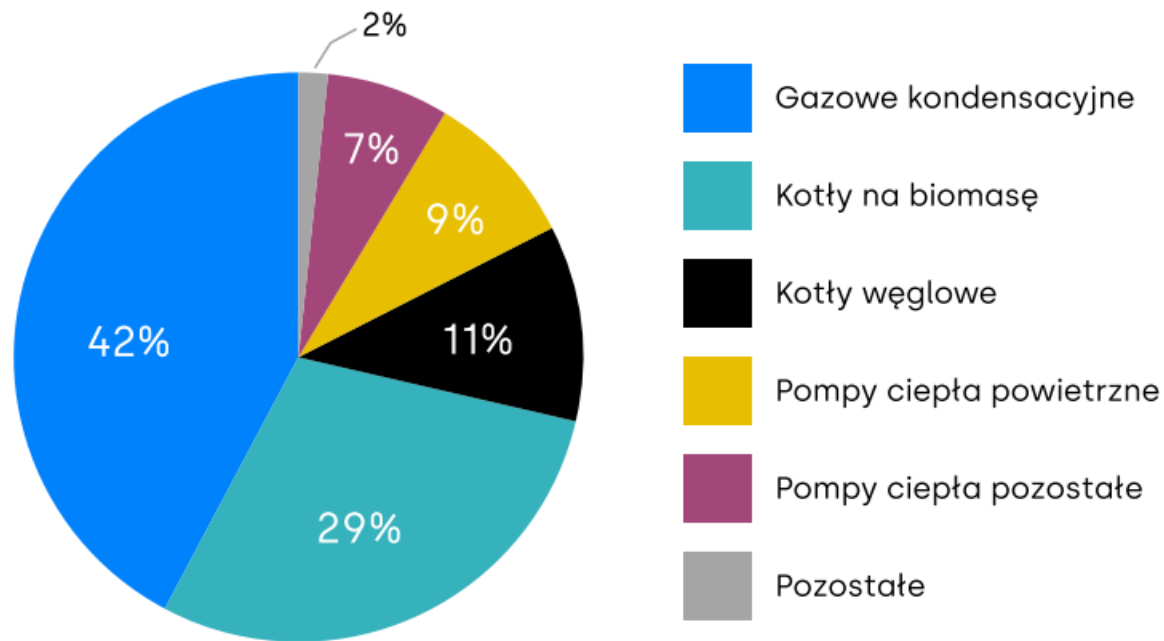
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NFOŚiGW

Wyniki analizy – źródła ciepła

Ponad 50% środków na wymianę źródeł ciepła przeznaczono na inwestycje oparte na paliwach kopalnych

Szacunkowa struktura dofinansowania wymiany źródeł ciepła (wg wartości wsparcia) w programie „Czyste Powietrze” w latach 2018-2021

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NFOŚiGW

„Czyste Powietrze” a Strategia Renowacji

„Czyste Powietrze” nie pozwala obecnie na osiągnięcie wszystkich celów DSRB

- **Skala** „Czystego Powietrza” jest **zbliżona do potrzeb** wynikających z Długoterminowej Strategii Renowacji Budynków (DSRB):
  - **„Czyste powietrze”**: 185 tys. wniosków w 2021 r.
  - **Cel DSRB do 2030 r.:** średnio ok. 200 tys. budynków jednorodzinnych poddawanych termomodernizacji rocznie, z czego ok. 50 tys. głębokiej termomodernizacji.
- **Rodzaje inwestycji w „Czystym Powietrzu” nie są spójne z DSRB:**
  - termomodernizacja tylko w połowie wniosków,
  - dwa razy za niskie inwestycje, by osiągnąć głęboką termomodernizację.
- Obecnie „Czyste Powietrze”:
  - pozwala na realizację ok. **połowy celu dla termomodernizacji ogółem**,
  - **nie przekłada się na osiągnięcie celu dot. głębokiej termomodernizacji** budynków.
- **Ważna niewiadoma – rola ulgi termomodernizacyjnej:**
  - ok. 450 tys. odliczeń w 2020 r., brak danych dot. kierunków inwestycji,
  - relatywnie niski przeciętny poziom przeciętnego odliczenia oraz limit inwestycji (53 tys. PLN),

Obecny zestaw instrumentów polityki publicznej **pozwala na osiągnięcie celu Strategii co do liczby termomodernizacji (pod warunkiem utrzymania dynamiki wniosków!)**, ale **nie ich głębokości – co jest kluczowe w długim okresie.**

Rekomendacje

Konieczna ewolucja programu w kierunku wsparcia głębokich renowacji i zeroemisyjnych źródeł

Rekomendacje wynikające z analizy obejmują:

- wprowadzenie **wyższej intensywności wsparcia dla inwestycji w poprawę efektywności energetycznej i podwyższenie maksymalnej kwoty** nakładów objętych wsparciem,
- zapewnienie **wyższego wsparcia dla inwestycji pozwalających na osiągnięcie zeroemisyjności** przez budynek dzięki połączeniu 1) elektryfikacji ogrzewania z 2) daleko idącą poprawą efektywności energetycznej,
- dalszy rozwój **ścieżki bankowej i pożyczek uzupełniających dotacje** jako rozwiązań ułatwiających realizację kapitałochłonnych inwestycji niezbędnych do uniezależnienia się od paliw kopalnych,
- natychmiastowe obniżenie intensywności wsparcia i **szybkie całkowite wycofanie wsparcia dla paliw kopalnych**,
- **zapewnienie odpowiedniej skali finansowania programu**, np. przez dodatkową alokację środków ze sprzedaży uprawnień z EU ETS.

Rekomendacje – dane na temat programu

Zbieranie danych dotyczących programu wymaga rozwinięcia i usystematyzowania

---

- **uporządkowanie systemu zbierania, analizy i upublicznienia** przez NFOŚiGW wskaźników zbieranych przez fundusze wojewódzkie i banki,
- **poszerzenie zakresu danych** zbieranych i analizowanych przez Fundusz – w szczególności pod kątem relacji między ponoszonymi nakładami a osiąganymi efektami w zakresie ograniczenia zużycia energii oraz redukcji emisji zanieczyszczeń,
- **stworzenie systemu monitorowania efektów stosowania ulgi termomodernizacyjnej.**

Zapraszamy do dyskusji

- Jak szybko możemy przestawić program na wsparcie modernizacji polskich budynków do **poziomu zeroemisyjnego**?
- Co dalej ze wsparciem **źródeł gazowych** w programie?
- Jak sfinansować bardziej ambitne działania w ramach programu w kolejnych latach? Czy dotychczas planowane **źródła finansowania** wystarczą?
- Jak efektywniej wykorzystać **synergie** między „Czystym Powietrzem” a innymi instrumentami, w tym **ulgą termomodernizacyjną** oraz **STOP SMOG**?
- Jakie wnioski płyną z dotychczasowych doświadczeń ze **ścieżką bankową** oraz **pożyczkami** w ramach programu? W jaki sposób możemy ułatwić sfinansowanie kapitałochłonnych inwestycji, które przynoszą długookresowy zwrot dzięki oszczędnościom na paliwach?
- Zbieranie i udostępnianie danych na temat wdrażania programu – **jakich informacji najbardziej brakuje**?

REFORM

Dziękujemy za uwagę

aneta.stefanczyk@ireform.eu

aleksander.sniegocki@ireform.eu

zofia.wetmanska@ireform.eu